

Sprawa C-232/21

Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości

Data wpływu:

12 kwietnia 2021 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Landgericht Ravensburg (Niemcy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

19 marca 2021 r.

Strona powodowa:

CR

AY

ML

BQ

Strona pozwana:

Volkswagen Bank GmbH

Audi Bank

Przedmiot postępowania głównego

Umowa o kredyt konsumencki – Obowiązkowe informacje – Dyrektywa 2008/48/WE – Prawo do odstąpienia od umowy – Utrata prawa do odstąpienia od umowy – Nadużycie prawa przy wykonywaniu prawa do odstąpienia od umowy – Obowiązek wcześniejszego świadczenia konsumenta w przypadku zwrotu otrzymanego świadczenia po złożeniu oświadczenia o odstąpieniu od umowy – Uprawnienie sądu w składzie jednego sędziego do wystąpienia z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Przedmiot i podstawa prawna odesłania prejudycjalnego

Wykładnia prawa Unii, art. 267 TFUE

Pytania prejudycjalne

1. W przedmiocie domniemania zgodności z prawem zgodnie z art. 247 § 6 ust. 2 zdanie trzecie i art. 247 § 12 ust. 1 zdanie trzecie EGBGB (ustawy wprowadzającej do niemieckiego kodeksu cywilnego, zwanej dalej „EGBGB”)
 - a) Czy art. 247 § 6 ust. 2 zdanie trzecie i art. 247 § 12 ust. 1 zdanie trzecie EGBGB w zakresie, w jakim uznają klauzule umowne sprzeczne z wymogami określonymi w art. 10 ust. 2 lit. p) dyrektywy 2008/48/WE za czyniące zadość wymaganiom przewidzianym w art. 247 § 6 ust. 2 zdania pierwsze i drugie EGBGB oraz w art. 247 § 12 ust. 1 zdanie drugie pkt 2 lit. b) EGBGB, są niezgodne z art. 10 ust. 2 lit. p) i art. 14 ust. 1 dyrektywy 2008/48/WE?

Jeżeli tak:

- b) Czy z prawa Unii, a w szczególności z art. 10 ust. 2 lit. p) i art. 14 ust. 1 dyrektywy 2008/48/WE wynika, że art. 247 § 6 ust. 2 zdanie trzecie i art. 247 § 12 ust. 1 zdanie trzecie EGBGB nie mają zastosowania w zakresie, w jakim uznają klauzule umowne sprzeczne z wymogami określonymi w art. 10 ust. 2 lit. p) dyrektywy 2008/48/WE za czyniące zadość wymaganiom przewidzianym w art. 247 § 6 ust. 2 zdania pierwsze i drugie EGBGB oraz w art. 247 § 12 ust. 1 zdanie drugie pkt 2 lit. b) EGBGB?

Niezależnie od odpowiedzi udzielonych na pytanie pierwsze lit. a) i b):

2. W przedmiocie obowiązkowych informacji w rozumieniu art. 10 ust. 2 dyrektywy 2008/48/WE
 - a) Czy art. 10 ust. 2 lit. p) dyrektywy 2008/48/WE należy interpretować w ten sposób, że wysokość odsetek za jeden dzień, którą należy podać w umowie o kredyt, musi wynikać matematycznie z uzgodnionej w umowie należnej stopy oprocentowania?
 - b) W przedmiocie art. 10 ust. 2 lit. r) dyrektywy 2008/48/WE:
 - aa) Czy przepis ten należy interpretować w ten sposób, że zawarte w umowie o kredyt informacje dotyczące rekompensaty należnej w przypadku przedterminowej spłaty pożyczki muszą być na tyle dokładne, aby konsument mógł przynajmniej w przybliżeniu obliczyć wysokość należnej rekompensaty?

[na wypadek udzielenia na powyższe pytanie aa) odpowiedzi twierdzącej]

- bb) Czy art. 10 ust. 2 lit. r) i art. 14 ust. 1 zdanie drugie dyrektywy 2008/48/WE stoją na przeszkodzie krajowemu uregulowaniu, które w przypadku niepełnych informacji w rozumieniu art. 10 ust. 2 lit. r) dyrektywy 2008/48/WE przewiduje, że termin do odstąpienia od umowy rozpoczyna bieg mimo wszystko z chwilą zawarcia umowy, a jedynie kredytodawcy nie przysługuje roszczenie o rekompensatę za przedterminową spłatę kredytu?

Jeżeli na przynajmniej jedno z powyższych pytań w pkt 2 lit. a) lub b) zostanie udzielona odpowiedź twierdząca:

- c) Czy art. 14 ust. 1 zdanie drugie lit. b) dyrektywy 2008/48/WE należy interpretować w ten sposób, że termin do odstąpienia od umowy zaczyna bieg dopiero wtedy, gdy informacje, o których mowa w art. 10 ust. 2 dyrektywy 2008/48/WE, zostały przekazane w całości i prawidłowo?

Jeżeli nie:

- d) Jakie istotne kryteria przemawiają za tym, że termin do odstąpienia od umowy zaczyna biec pomimo podania niepełnych lub nieprawidłowych informacji?

Jeżeli na powyższe pytanie pierwsze lit. a) lub przynajmniej na jedno z pytań w pkt 2 lit. a) lub b) zostanie udzielona odpowiedź twierdząca:

3. W przedmiocie prekluzji przewidzianego w art. 14 ust. 1 zdanie pierwsze dyrektywy 2008/48/WE prawa do odstąpienia od umowy:

- a) Czy prawo do odstąpienia od umowy na podstawie art. 14 ust. 1 zdanie pierwsze dyrektywy 2008/48/WE podlega prekluzji?

Jeżeli tak:

- b) Czy w przypadku prekluzji prawa chodzi o ograniczenie prawa do odstąpienia od umowy z uwagi na upływ czasu, które musi być określone w akcie rangi ustawowej?

Jeżeli nie:

- c) Czy prekluzja prawa wymaga pod względem podmiotowym, by konsument wiedział o dalszym istnieniu swojego prawa do odstąpienia od umowy, lub przynajmniej, by jego niewiedza wynikała z rażącego niedbalstwa? Czy dotyczy to też umów zakończonych?

Jeżeli nie:

- d) Czy możliwość późniejszego przekazania kredytobiorcy przez kredytodawcę informacji, o których mowa w art. 14 ust. 1 zdanie drugie lit. b) dyrektywy 2008/48/WE, i spowodowania w ten sposób rozpoczęcia biegu terminu do odstąpienia od umowy stoi – zgodnie z zasadą dobrej wiary – na przeszkodzie stosowaniu przepisów dotyczących prekluzji tego prawa? Czy dotyczy to też umów zakończonych?

Jeżeli nie:

- e) Czy wniosek ten jest zgodny z utrwalonymi zasadami prawa międzynarodowego, którymi niemiecki sędzia jest związany na mocy Grundgesetz (niemieckiej ustawy zasadniczej)?

Jeżeli tak:

- f) W jaki sposób organ stosujący prawo w Niemczech ma rozwiązać konflikt między wiążącymi wymogami prawa międzynarodowego a wymogami Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej? **[Or. 5]**

4. W przedmiocie przyjęcia nadużycia prawa przy wykonywaniu przez konsumenta prawa do odstąpienia od umowy w rozumieniu art. 14 ust. 1 zdanie pierwsze dyrektywy 2008/48/WE:

- a) Czy wykonanie prawa do odstąpienia od umowy w rozumieniu art. 14 ust. 1 zdanie pierwsze dyrektywy 2008/48/WE może stanowić nadużycie prawa?

Jeżeli tak:

- b) Czy przyjęcie nadużycia prawa przy wykonywaniu prawa do odstąpienia od umowy stanowi ograniczenie prawa do odstąpienia od umowy, które musi być uregulowane w akcie rangi ustawowej?

Jeżeli nie:

- c) Czy przyjęcie nadużycia prawa przy wykonywaniu prawa do odstąpienia od umowy wymaga pod względem podmiotowym, by konsument wiedział o dalszym istnieniu swojego prawa do odstąpienia od umowy, lub przynajmniej, by jego niewiedza wynikała z rażącego niedbalstwa? Czy dotyczy to też umów zakończonych?

Jeżeli nie:

- d) Czy możliwość późniejszego przekazania kredytobiorcy przez kredytodawcę informacji, o których mowa w art. 14 ust. 1 zdanie drugie lit. b) dyrektywy 2008/48/WE, i spowodowania w ten sposób rozpoczęcia biegu terminu do odstąpienia od umowy stoi – zgodnie

z zasadą dobrej wiary – na przeszkodzie przyjęciu nadużycia prawa przy wykonywaniu prawa do odstąpienia od umowy? Czy dotyczy to też umów zakończonych?

Jeżeli nie:

- e) Czy wniosek ten jest zgodny z utrwalonymi zasadami prawa międzynarodowego, którymi niemiecki sędzia jest związany na mocy Grundgesetz (niemieckiej ustawy zasadniczej)?

Jeżeli tak:

- f) W jaki sposób organ stosujący prawo w Niemczech ma rozwiązać konflikt między wiążącymi wymogami prawa międzynarodowego a wymogami Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej? [Or. 6]

Niezależnie od odpowiedzi udzielonych na powyższe pytania 1–4:

- 5. a) Czy z prawem Unii zgodna jest sytuacja, w której zgodnie z prawem krajowym w przypadku umowy o kredyt związanej z umową sprzedaży po skutecznym wykonaniu prawa konsumenta do odstąpienia od umowy zgodnie z art. 14 ust. 1 dyrektywy 2008/48/WE
 - aa) przysługujące konsumentowi wobec kredytodawcy roszczenie o zwrot uiszczonych rat pożyczki staje się wymagalne dopiero wtedy, gdy konsument ze swojej strony wydał kredytodawcy zakupioną rzecz lub przedstawił dowód na to, że mu ją odesłał?
 - bb) powództwo konsumenta o zwrot uiszczonych przez siebie rat pożyczki *po wydaniu przedmiotu sprzedaży* podlega oddaleniu jako w danej chwili bezzasadne, gdy kredytodawca jako wierzyciel nie pozostaje w zwłoce z przyjęciem przedmiotu?

Jeżeli nie:

- b) Czy z prawa Unii wynika, że przepisy krajowe opisane pod lit. a) pkt aa) lub a) pkt bb) nie znajdują zastosowania?

Niezależnie od treści odpowiedzi na powyższe pytania od pierwszego do piątego:

- 6. Czy § 348a ust. 2 pkt 1 ZPO (niemieckiego kodeksu postępowania cywilnego, zwanego dalej „ZPO”) w zakresie, w jakim przepis ten dotyczy również wydawania postanowień w sprawie wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 267 akapit drugi 2 TFUE, jest niezgodny z uprawnieniem sądów krajowych do składania tych wniosków zgodnie z art. 267 akapit drugi TFUE, a zatem nie znajduje zastosowania do wydawania tych postanowień?

Powołane przepisy prawa Unii

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (zwana dalej „dyrektywą 2008/48”), w szczególności **art. 10 ust. 2 lit. p)** i r) oraz **art. 14 ust. 1**

Powołane przepisy prawa krajowego

Grundgesetz (niemiecka ustawa zasadnicza, zwana dalej „GG”), w szczególności **art. 25**

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (niemiecka ustawa wprowadzająca do kodeksu cywilnego, zwana dalej „EGBGB”), **art. 247 § 3, 6, 7 i 12** – każdorazowo w brzmieniu obowiązującym w czasie właściwym dla danego stanu faktycznego

Bürgerliches Gesetzbuch (niemiecki kodeks cywilny, zwany dalej „BGB”), w szczególności § 242, 273, 274, 293, 294, 295, 322, 355, 356b, 357, 357a, 358, 492, 495 i 502 tudzież (w zakresie dotyczącym czwartego postępowania) § 346 ust. 1, § 348 BGB zamiast § 357 ust. 1 i 4 w nowym brzmieniu

Zivilprozessordnung (niemiecki kodeks postępowania cywilnego, zwany dalej „ZPO”), § 348a

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i przebiegu postępowania

- 1 U podstaw niniejszego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym leżą cztery różne stany faktyczne.
- 2 Tak jak w sprawach wniosków o wydanie orzeczeń w trybie prejudycjalnym C-33/20, C-155/20, C-187/20, C-336/20, C-38/21 i C-47/21 każdorazowe strony powodowe zawarły z pozwanym bankiem umowę pożyczki w wysokości określonej kwoty, przeznaczonej na zakup samochodu do użytku prywatnego. Powodowie świadczyli zaliczkę na rzecz dealera samochodów i finansowali każdorazowo poprzez pożyczkę pozostałą część ceny z doliczeniem określonej kwoty za ubezpieczenie pozostałej do zapłaty części zobowiązania. W umowach pożyczki uzgodniono, że powodowie spłacą pożyczkę w x ratach o określonej wysokości oraz poprzez płatność końcową w ustalonej kwocie. Każdy z powodów korzystał podczas przygotowywania i zawierania umowy pożyczki z pomocy dealera samochodów jako pośrednika finansowego. Powodowie płacili regularnie ustalone raty, odwołali jednak we wszystkich wypadkach swoje oświadczenia woli skierowane na zawarcie umowy pożyczki.

- 3 W odniesieniu do ewentualnej rekompensaty należnej w przypadku przedterminowej spłaty pożyczki w trzech pierwszych postępowaniach umowy pożyczki zawierały następujące sformułowania:

„Za szkodę związaną bezpośrednio z przedterminową spłatą bank może domagać się odpowiedniej rekompensaty za przedterminową spłatę, w zakresie, w jakim ustawa nie wyłącza naliczenie takiej rekompensaty.

Bank oszacuje szkodę za pomocą metody aktywno-pasywnej, która uwzględnia w szczególności:

- *zmieniony w międzyczasie poziom oprocentowania,*
- *przepływy płatności uzgodnione pierwotnie dla pożyczki, zysk utracony przez bank,*
- *obciążenia administracyjne związane z przedterminową spłatą (opłata manipulacyjna) oraz*
- *koszty administracyjne i koszty związane z ryzykiem zaoszczędzone w wyniku przedterminowej spłaty.*

Obliczona w ten sposób rekompensata za wcześniejszą spłatę zostaje – w przypadku gdy jest wyższa – obniżona do niższej z następujących kwot:

- *jednego procenta lub, gdy okres pomiędzy przedterminową i uzgodnioną spłatą jest krótszy niż jeden rok, 0,5 procenta przedterminowo spłaconej kwoty,*
- *kwoty uzgodnionych odsetek, którą pożyczkobiorca powinien był zapłacić w okresie pomiędzy przedterminową a uzgodnioną spłatą”.*

- 4 W czwartym postępowaniu klauzula ta ma następujące brzmienie:

„Za szkodę związaną bezpośrednio z przedterminową spłatą bank może domagać się odpowiedniej rekompensaty za przedterminową spłatę.

Bank oblicza rekompensatę zgodnie z finansowo-matematycznymi warunkami ramowymi narzuconymi przez Bundesgerichtshof (niemiecki federalny sąd najwyższy), które uwzględniają w szczególności

- *zmieniony w międzyczasie poziom oprocentowania,*
- *przepływy płatności uzgodnione pierwotnie dla pożyczki, zysk utracony przez bank,*
- *obciążenia administracyjne (opłaty manipulacyjne) związane z przedterminową spłatą oraz*

- *koszty administracyjne i koszty związane z ryzykiem zaoszczędzone w wyniku przedterminowej spłaty.*

Obliczona w ten sposób rekompensata za wcześniejszą spłatę zostaje – w przypadku gdy jest wyższa – obniżona do niższej z następujących kwot:

- *jednego procenta lub, gdy okres pomiędzy przedterminową i uzgodnioną spłatą jest krótszy niż jeden rok, 0,5 procenta przedterminowo spłaconej kwoty,*
 - *kwoty uzgodnionych odsetek, którą pożyczkobiorca powinien był zapłacić w okresie pomiędzy przedterminową a uzgodnioną spłatą”.*
- 5 W postępowaniach 1–3 pożyczki nie były jeszcze całkowicie spłacone w chwili złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy, w czwartym postępowaniu sytuacja taka już jednak występowała.
- 6 Po odstąpieniu od umowy strony powodowe w postępowaniu pierwszym i trzecim oferowały stronie pozwanej w ich sprawach odbiór pojazdu w zamian za jednoczesny zwrot uiszczonych przez nie płatności. W postępowaniu czwartym powód oferował w pozwie pozwanemu wprost przekazanie pojazdu w jego siedzibie. W drugim postępowaniu brak jest informacji odnośnie do tej kwestii.

Istotne argumenty stron postępowania głównego

- 7 Strony powodowe stoją w każdej ze spraw na stanowisku, że ich oświadczenia o odstąpieniu od umowy są skuteczne, gdyż termin do ich złożenia nie rozpoczął swojego biegu z uwagi na niewystarczające informacje obowiązkowe. Strony pozwane prezentują pogląd, że w należyty sposób udzielono wszelkich informacji, a oświadczenia o odstąpieniu od umowy są we wszystkich przypadkach złożone po upływie terminu do ich złożenia.

Zwięzłe przedstawienie uzasadnienia odesłania prejudycjalnego

- 8 Uwzględnienie powództw zależy od tego, czy odstąpienia od umów pożyczek były skuteczne i czy strony pozwane mogą ewentualnie skutecznie podnieść zarzut prekluzji prawa do odstąpienia od umowy lub zarzut nadużycia prawa przy wykonywaniu prawa do odstąpienia od umowy.
- 9 W przedmiocie pytań prejudycjalnych sąd odsyłający wskazuje bliżej na następujące zagadnienia:
- 10 W przedmiocie pytania pierwszego lit a) i b): Rozważania w przedmiocie tych pytań odpowiadają zasadniczo rozważaniom w przedmiocie pytania pierwszego lit. a) i b) we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie C-47/21. W tym zakresie odsyła się do pkt 15–24 streszczenia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie C-47/21.

- 11 W przedmiocie pytania drugiego lit. a) (informacje o należytym stopie oprocentowania kredytu): Rozważania w przedmiocie tego pytania odpowiadają zasadniczo rozważaniom w przedmiocie pytania drugiego lit. a) we wnioskach o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawach C-38/21 i C-47/21. W tym zakresie odsyła się do pkt 14–16 streszczenia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie C-38/21.
- 12 W przedmiocie pytania drugiego lit. b): Drugie pytanie prejudycjalne lit. b) dotyczące niezbędnej dokładności informacji o rekompensacie za przedterminową spłatę pożyczki, które zostało też zadane we wnioskach o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawach C-155/20 (pytanie drugie) oraz C-187/20 [pytanie czwarte lit. a)], zostało sformułowane w niniejszym wniosku w sposób bardziej ukierunkowany. W obu wskazanych postępowaniach pytano o zagadnienie, czy należy podać konkretną, zrozumiałą dla konsumenta metodę obliczania rekompensaty należytnej w przypadku przedterminowej spłaty pożyczki, tak aby konsument mógł przynajmniej w przybliżeniu obliczyć wysokość rekompensaty należytnej w przypadku wcześniejszego wypowiedzenia umowy
- 13 W niniejszym wniosku pytanie dotyczy jedynie kwestii, czy zawarte w umowie o kredyt informacje dotyczące rekompensaty należytnej w przypadku przedterminowej spłaty pożyczki muszą być na tyle dokładne, aby konsument mógł przynajmniej w przybliżeniu obliczyć wysokość należytnej rekompensaty. Jako że zgodnie z art. 10 ust. 2 lit. r) dyrektywy 2008/48 informacje dotyczące prawa kredytodawcy do otrzymania rekompensaty i sposobu jej ustalania powinny być określony w sposób jasny i zwięzły, informacje te powinny być w ocenie sądu odsyłającego na tyle dokładne, aby konsument mógł przynajmniej w przybliżeniu oszacować wysokość należytnej rekompensaty. Odesłanie do wskaźników obliczeniowych, które zgodnie z orzecznictwem powinny zostać uwzględnione przy obliczaniu tej rekompensaty, pojawiające się w przedstawionych klauzulach, wydaje się być z tego względu zbyt mało dokładne.
- 14 W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie drugie lit. b) pojawia się zagadnienie, czy w konsekwencji tego w przypadku niedokładnych informacji o wysokości rekompensaty należytnej w przypadku przedterminowej spłaty termin do wykonania prawa do odstąpienia od umowy nie zaczyna biegu i może zostać uruchomiony jedynie przez następcze uzupełnienie informacji [pytanie drugie lit. b) pkt bb)]. Na pytanie to udziela się w krajowym orzecznictwie i piśmiennictwie rozbieżnych odpowiedzi.
- 15 Bundesgerichtshof (zwany dalej „BGH”) stoi na stanowisku, że niewystarczające informacje dotyczące obliczania rekompensaty należytnej w przypadku przedterminowej spłaty pożyczki podlegają wyłącznie sankcji w postaci utraty roszczenia o zapłatę tej rekompensaty zgodnie z § 502 pkt 2 BGB. Zdaniem BGH w przypadku rekompensaty należytnej z uwagi na przedterminową spłatę należności powinno uczynić się wyjątek od koncepcji ustawodawcy, zgodnie z którą w przypadku niepełnych informacji termin do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy może zacząć bieg wyłącznie po następczym uzupełnieniu

tych informacji. Następnie uzupełnienie informacji nie jest w tym przypadku sensowne, gdyż roszczenie o zapłatę rekompensaty za przedterminową spłatę nie powstaje przez to ponownie, zaś utrata roszczenia o zapłatę rekompensaty jest wystarczająco skuteczną, proporcjonalną i odstraszącą sankcją w rozumieniu art. 23 dyrektywy 2008/43. BGH prezentuje ponadto pogląd, że brak jest przestrzeni dla uzasadnionych wątpliwości co do trafności tego stanowiska.

- 16 Sąd odsyłający uważa, że orzecznictwo to jest niezgodne z art. 10 ust. 2 lit. r) oraz art. 14 ust. 1 akapit drugi lit. b) dyrektywy 2008/48, gdyż państwa członkowskie z uwagi na nakazaną na mocy prawa Unii pełną harmonizację nie mogą w kwestii początku biegu terminu do złożenia oświadczenia o odwołaniu przyjmować przepisów odbiegających od dyrektywy. Jeżeli więc ustawodawca nie może w prawie krajowym przewidzieć łagodniejszych przesłanek dla początku biegu terminu, niż te przewidziane w dyrektywie, to tym bardziej musi dotyczyć to sądów krajowych.
- 17 W przedmiocie pytania drugiego lit. c) i d): Pytania te odpowiadają pytaniu drugiemu lit. d) i e) z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie C-38/21.
- 18 W przedmiocie pytania trzeciego lit. a) – f) (prekluzja prawa) oraz pytania czwartego lit. a) – f) (nadużycie prawa): Rozważania sądu odsyłającego odpowiadają rozważaniom w przedmiocie pytania trzeciego lit. a) – f) oraz pytania czwartego lit. a) – f) we wnioskach o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawach C-38/21 i C-47/21. W tym zakresie odsyła się do pkt 18–39 streszczenia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie C-38/21.
- 19 Jedyna różnica występująca w sprawach będących przedmiotem niniejszego odesłania polega na tym, że w pytaniu trzecim lit. c) i d) oraz w pytaniu czwartym lit. c) i d) zmierza się do ustalenia, czy przesłanki lub przeszkody, o których jest mowa w tych pytaniach, obowiązują także w odniesieniu do już zakończonych umów. Aspekt ten dotyczy zatem w szczególności czwartego przypadku objętego odesłaniem, w którym pożyczka została już spłacona. Sąd odsyłający stoi na stanowisku, że konsument nie mógł w wyniku niewystarczającego pouczenia o jego prawie do odstąpienia ani podczas trwania umowy, ani po jej zakończeniu skutecznie skorzystać z prawa odstąpienia od umowy, tak że brak jest powodu, aby przyjmować, że konsument z zakończeniem umowy traci prawo do odstąpienia od umowy lub też, iż wykonanie prawa odstąpienia od umowy stanowi nadużycie prawa.
- 20 W orzecznictwie BGH przyjmuje się w takim wypadku prekluzję prawa lub nadużycie prawa. Jednakże z uwagi na okoliczność, że sąd odsyłający ma wątpliwości, czy jest to zgodne z prawem Unii, przedkłada się Trybunałowi odpowiednie pytania do rozpatrzenia w trybie prejudycjalnym.

- 21 W przedmiocie pytania piątego lit. a) i b): Rozważania w tym względzie odpowiadają rozważaniom dotyczącym pytania piątego we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie C-47/21 (zob. odpowiednio pkt 34–41 streszczenia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w tej sprawie).
- 22 W odniesieniu do czterech spraw będących przedmiotem odesłania sąd odsyłający wskazuje, że pytanie piąte lit. a) i b) ma znaczenie dla ich rozstrzygnięcia tylko w sprawach 1–3. Gdyby w prawie krajowym zgodnie z § 358 ust. 4 zdanie pierwsze i § 357 ust. 4 zdanie pierwsze BGB w odniesieniu do zwrotu pojazdu należało przyjąć obowiązek wcześniejszego świadczenia powoda i powództwo o zwrot świadczeń bez spełnienia wcześniejszego świadczenia było tylko wtedy zasadne, gdyby każdorazowy wierzyciel znajdował się w zwłoce wierzyciela, należałoby oddalić powództwa w tych sprawach jako w tej chwili bezzasadne, gdyż powodowie w tych sprawach ani nie wydali swoich pojazdów każdorazowemu pozwanemu, ani nie wykazali, że wysłali pojazd do danego pozwanego. Powodowie nie wskazywali też, że doprowadzili do sytuacji, w której pozwani znajdują się w zwłoce wierzyciela.
- 23 W czwartej sprawie należy spełnić obowiązek zwrotu zgodnie z § 348 BGB w zamian za jednoczesne świadczenie banku. W tym przypadku w myśl prawa krajowego powództwo jest zgodnie z § 273 ust. 1 i § 274 ust. 1 BGB możliwe, bez doprowadzenia do stanu, w którym strona pozwana musi znajdować się w zwłoce wierzyciela.
- 24 W przedmiocie pytania szóstego: Rozważania w tym względzie odpowiadają rozważaniom dotyczącym odpowiedniego pytania we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie C-336/20 (pytanie czwarte) i C-47/21 (pytanie szóste). W tym zakresie odsyła się do pkt 30–33 streszczenia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie C-336/20.